

C/2024/5369

17.9.2024.

**Eiropas Reģionu komitejas atzinums – Eiropas administratīvās telpas uzlabošana (ComPact)
(pašiniciatīvas atzinums)**

(C/2024/5369)

Ziņotājs:	Tom JUNGEN (LU/PSE), Rūseres komūnas mērs
Atsauces dokuments:	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas administratīvās telpas uzlabošana (ComPact)" COM(2023) 667 final

POLITIKAS IETEIKUMI

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK),

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumā par Eiropas administratīvās telpas uzlabošanu (ComPact) pausto nodomu veicināt sadarbību un politisko dialogu un palīdzēt uzlabot centrālā, reģionālā un vietējā līmeņa publiskās pārvaldes iestāžu spējas un kvalitāti Eiropā;
2. uzsver, ka publiskās pārvaldes iestādēm ir nozīmīga loma vienotā tirgus stiprināšanā un ka publiskais sektors, kurā ir nodarbināti aptuveni 21 % no ES darbaspēka, pārvalda publisko būvdarbu un piegādes tirgu aptuveni 670 miljardu EUR vērtībā;
3. norāda, ka publiskās pārvaldes iestādes tieši īsteno aptuveni vienu trešdaļu no ES budžeta, it īpaši izmantojot kohēzijas politikas fondus un Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM), savukārt vietējais un reģionālais līmenis ir atbildīgs par 34 % no kopējiem publiskajiem izdevumiem un 56 % no kopējiem publiskajiem ieguldījumiem;
4. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija savā paziņojumā ņem vērā attiecīgu RK iepriekšējo atzinumu ⁽¹⁾ un ka izskatāmajā paziņojumā ir atrodamas dažas RK atzinumā paustās idejas;
5. aicina Eiropas Komisiju, kā arī publiskās pārvaldes iestādes pastiprināt centienus, lai atkārtoti novērtētu un samazinātu administratīvo slogu, it īpaši vietējā un reģionālajā līmenī; uzsver, ka saskaņā ar labāka regulējuma principiem pēc iespējas būtu jāizvairās no pārmērīgas reglamentēšanas;
6. norāda: lai izveidotu īstu Eiropas administratīvo telpu, ir jādara daudz vairāk; uzsver, ka pēc 30 gadiem joprojām pastāv šķēršļi labai vienotā tirgus darbībai un ka to pārvarēšanu kavē nacionālistiskas pieejas;
7. norāda, ka Eiropas Komisija gan ir nākusi klajā ar paziņojumu par Eiropas administratīvo telpu, tomēr īstas Eiropas administratīvās telpas vēl nav un to nevar izveidot (kā vienotā tirgus daļu) bez Eiropas redzējuma, kas sniedzas pāri nacionālām interesēm, un saskaņotiem un efektīviem noteikumiem un struktūrām, kuru pamatā ir konsenss un skaidra Eiropas pievienotā vērtība; šajā saistībā atzīst funkciju, ko var pildīt reģioni un to publiskās iestādes, jo tās bieži vien darbojas pāri valstu robežām;

⁽¹⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Uzlabot vietējo un reģionālo pašvaldību administratīvo spēju, lai stiprinātu ieguldījumus un strukturālās reformas 2021.–2027. gadā" (OV C 79, 10.3.2020., 25. lpp.).

8. pauž gandarījumu par to, ka Enriko Lettas (*Enrico Letta*) ziņojumā *Much more than a Market* (Daudz vairāk nekā tirgus) pausts spēcīgs atbalsts administratīvo spēju stiprināšanai, kas ļauj panākt lielāku ietekmi; īpaši uzsver analīzi, ka kopš 2007./2008. gada finanšu krīzes ieviestie budžeta ierobežojumi ir būtiski kavējuši publiskās pārvaldes iestāžu modernizācijas centienus un to spēju pieņemt darbā un noturēt kvalificētu personālu, tādēļ ES tiesību akti visā ES tika īstenoti nevienmērīgi un nepilnīgi; šajā saistībā atzinīgi vērtē priekšlikumu izveidot jaunu mehānismu, kas būtu paredzēts Eiropas pārvaldes iestāžu sadarbības un ekspertīzes stiprināšanas paktam (*PEACE*) un varētu veicināt investīcijas un reformas publiskās pārvaldes iestādēs un sniegt atbalstu privātpersonām vai publiskās pārvaldes iestāžu grupai ar līdzīgām problēmām vai līdzīgiem mērķiem; atkārtoti uzsver Enriko Lettas uzskatu, ka šāda mehānisma rīcībā vajadzētu būt pietiekamam budžetam, kas Komisijai ļautu sagatavot speciālās zināšanas, lai uzlabotu publiskās pārvaldes iestāžu darbību;
9. uzsver, ka Eiropas Komisija ir izklāstījusi savas plašās idejas par Eiropas administratīvo telpu, taču tās paziņojumā nav skaidra redzējuma par to, kas šādā pārrobežu Eiropas administratīvajā telpā būtu jāietver;
10. atzinīgi vērtē tehniskā atbalsta instrumentu, kas ir galvenā publiskās, tostarp reģionālā un vietējā līmeņa, pārvaldes iestādēm sniegtā ES atbalsta programma; tomēr brīdina, ka daudzas publiskās pārvaldes iestādes, it īpaši reģionālajā un vietējā līmenī, nepārzina visas tehniskā atbalsta instrumenta piedāvātās iespējas; aicina Eiropas Komisiju pastiprināt komunikācijas centienus un informētības uzlabošanas kampaņas;
11. atzīst, ka dalībvalstīs ir atšķirīgi pārvaldības struktūru līmeņi un ka tiesību akti ir jāpielāgo visām struktūrām; atbalsta decentralizācijas centienus un dalībvalstu pūles politikas tiesību aktu izstrādē un īstenošanā iesaistīt zemākus pārvaldības līmeņus; tomēr uzsver, ka sekmīgai īstenošanai ir vajadzīga ne tikai rīcība, bet jāpiešķir arī finansējums attiecīgajam līmenim;
12. uzsver, ka *ComPAct* mērķis ir veicināt administratīvo sadarbību, kuras pamatā ir darbaspēka pilnveidošana ar prasmju programmas palīdzību, digitālās pārkārtošanās stiprināšana un zaļās pārkārtošanās vadīšana; tomēr daudzas publiskās pārvaldes iestādes saskaras ar vēl vienu steidzami risināmu problēmu – demogrāfisko lejupslīdi, intelektuālā darbaspēka emigrāciju, novecošanu un publiskās pārvaldes iestāžu nespēju piesaistīt jauniešus, kā arī prasmju trūkumu, kas nākotnē gaidāms visā darba tirgū, un lielāku konkurenci par pieejamo darbaspēku;
13. uzsver, ka struktūru, tradīciju, resursu un spēju daudzveidības dēļ ir vajadzīga teritoriāla diferenciacija, apzinot dalībvalstu un vietējo un reģionālo publiskās pārvaldes iestāžu problēmas; tādēļ uzskata, ka Eiropas administratīvā telpa piedāvā iespējas, taču piemērošanas ziņā varētu saglabāties reģionālās un vietējās atšķirības;
14. uzsver, ka daudzi lauku apvidi, mazāk attīstīti reģioni un arī cilvēki (kuriem dažādu iemeslu dēļ nav piekļuves digitālajiem rīkiem) saskaras ar piekļūstamības problēmām infrastruktūras trūkuma, ātrdarbīga interneta neesamības vai trūkstošu prasmju dēļ; uzsver, ka pat pilnībā digitalizēta sabiedriskā pakalpojuma gadījumā iedzīvotājiem ir jāspēj pašlaik uz publiskā sektora atbalstu savā vietējā pašvaldībā kā sabiedrībai nozīmīgu pakalpojumu;
15. aicina izstrādāt vērienīgāku stratēģiju, pamatojoties uz Strasbūras deklarāciju par Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu kopīgajām vērtībām un izaicinājumiem, kurā dalībvalstis skaidri paužušas vēlmi pārveidot savas publiskās pārvaldes iestādes, veicināt labas prakses apmaiņu un padziļināt savstarpēju sadarbību;
16. iesaka izveidot tādu Eiropas administratīvo telpu, kas sniegtos tālāk par publiskās pārvaldes iestāžu sadarbību valstu līmenī, un atjaunināt Strasbūras deklarācijā īpaši koncentrēties uz vietējā un reģionālā līmeņa publiskās pārvaldes iestādēm;
17. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas pastāvīgo sadarbību ar partneriestādēm, izmantojot savstarpēji papildinošus tīklus, piemēram, Publiskās pārvaldes iestāžu ekspertu grupu un Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu tīklu; aicina gādāt par to, lai publiskās pārvaldes iestādes daudz aktīvāk iesaistās un tiek iesaistītas visos līmeņos atkarībā no vajadzībām;
18. ierosina rūpēties, lai ierēdņi savu mācību ietvaros iegūtu prakses vai pagaidu darba pieredzi citā darbavietā, nevis iestādē, kurā viņi pieņemti darbā, – vai nu citā publiskajā iestādē tajā pašā dalībvalstī, vai pat citā valstī; atzīst, ka valodas barjera varētu būt šķērslis, un iesaka izmantot mākslīgo intelektu un tulkošanas tehnoloģijas, lai pēc iespējas pārvarētu šādus šķēršļus; ierosina īpaši koncentrēties uz šādu apmaiņu pilsētu sadraudzības veidošanas pirmajā posmā un norāda uz problēmām, ko tā varētu radīt mazāk attīstītiem vai attāliem reģioniem;

19. norāda uz jaunā Sadarbspējīgas Eiropas akta pozitīvo iznākumu, kas uzlabos Eiropas publiskās pārvaldes izmaksu efektivitāti, jo tas pavērs iespēju savienot dažādus līmeņus pat pāri robežām un izveidot īstas mācību telpas ar digitālajām tehnoloģijām; aicina precizēt saikni starp *ComPAct* regulu un Sadarbspējas regulu, kā arī citiem attiecīgiem noteikumiem un datu telpām, jo konkrētus instrumentus, piemēram, sadarbispējīgas Eiropas atbalsta centru izveidi, arī var izmantot šajā datu telpā;

20. pauž nožēlu par to, ka *ComPAct* izstrādes laikā nenotika oficiāla apspriešanās ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām un ES sociālajiem partneriem; uzsver, ka atbilstīgi labāka regulējuma programmai ir svarīgi iekļaut vietējā un reģionālā līmeņa sniegtās atsauksmes, kas saņemtas, izmantojot RK reģionālo centru tīklu, lauku aspektu iestrādāšanas instrumentus vai teritoriālās ietekmes novērtējumu;

21. uzsver, ka ir būtiski sasniegt digitālās desmitgades mērķrādītāju, proti, līdz 2030. gadam panākt, ka visi galvenie publiskie pakalpojumi ir pieejami tiešsaistē, tādējādi uzlabojot efektivitāti un šo pakalpojumu pieejamību, un atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus šo jautājumu padarīt par vienu no svarīgākajiem Eiropas administratīvās telpas aspektiem; uzsver, ka ir jānodrošina, lai ikvienam iedzīvotājam būtu pieejamas mūsdienīgas digitālās prasmes un infrastruktūra un lai tiktu rīkotas mērķtiecīgas mācību sesijas cilvēkiem ar ierobežotām digitālajām spējām; tomēr norāda uz grūtībām saistībā ar *ComPAct* īstenošanu, ņemot vērā lēmumu pieņemšanas grafiku un pielāgojumus, kas nepieciešami, lai valsts, reģionālajā un vietējā līmenī izpildītu turpmākās prasības;

22. tā kā, palielinoties kandidātvalstu skaitam, Savienība ir pašas nozīmīgākās paplašināšanās priekšā, RK atzinīgi vērtē *ComPAct* iniciatīvas mērķi labāk un biežāk iesaistīt kandidātvalstis prakses apmaiņā ar ES dalībvalstīm; uzsver, ka tas atbilstu labas un profesionālas objektīvas pārvaldības veicināšanai, kas ir daļa no ES paplašināšanās kritērijiem;

23. aicina dalībvalstis pievērsties administratīvo spēju problēmjautājumiem visos pārvaldības līmeņos saistībā ar to vidēja termiņa fiskālajiem un strukturālajiem plāniem, kas atbilstīgi ekonomikas pārvaldības sistēmas reformai jāiesniedz līdz 2024. gada septembrim.

Briselē, 2024. gada 20. jūnijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs
Vasco ALVES CORDEIRO